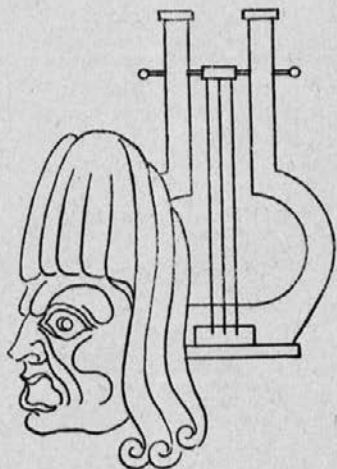

GLEDALIŠKI LIST

O P E R A

F. LEHÁR:

GROF LUKSEMBURŠKI

*Opereta v treh dejanjih, napisala A. N. Wilner in R. Bodanzky,
prevel J. P., glasbeno besedilo N. Štritof.*

Dirigent: D. Žebre. Koreograf: ing. P. Golovin. Režiser: E. Frelib.

Osebe:

Renée, grof Luksemburški	J. Franc	
Knez Bazil Bazilovič	D. Zupan	
Grofica Staza Kokozova	Št. Poličeva	
Armand Brissard, slikar	M. Sancin	
Angele Didier, pevka pariške Opere	S. Ivančičeva	
Juliette Vermont	E. Barbičeva	
Sergej Menčikov, notar	J. Rus	
Pavel pl. Pavlovič	S. Česnik	
Pelegrin, občinski uradnik	B. Sancin	
Anatol Saville	} slikarji {	I. Anžlovar
Henry Boulanger		F. Jeltnikar
Charles Lavigne		I. Mencin
Sidonie	} modeli {	S. Japljeva
Coralie		M. Medvedškova
Amelie		M. Rusova
Francois, sluga	I. Pfeifer	
Ravnatelj »Grand Hotela«	Z. Piancki	
James, liftboy	S. Ponikvarjeva	

Prvo dejanje se godi v ateljeju slikarja Brissarda, drugo v palači pevke Didier
in tretje v vestibulu pariškega »Grand Hotela«.

Kraj: Paris. — Čas: Sedanost.

V drugem dejanju poje S. Ivančičeva vložek J. Straussa: Pomladni zvoki. —
Baletni vložek v drugem dejanju na F. Lehárjev koncertni valček: »Zlato in
srebro« plešeta E. Moharjeva, B. Pilato in baletni zbor.

Cena »Gledališkega lista« din 2,50

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1940/41

OPERA

ŠTEV. 2

F. LEHÁR:

GROF LUKSEMBURŠKI

PREMIERA 2. OKTOBRA 1940

Med operetami kot odrskimi glasbenimi deli, namenjenimi občinstvu, ki si kdaj pa kdaj zaželi tudi lažje hrane, razlikujemo v glavnem troje vrst: komedijo s pevsкими vložki, moderno revijalno opereto in staro klasično opereto z na pol operno pisano glasbo. Ker zahteva izvedba revijalne operete preveč zunanjšega bleska in razkošja, ki si ga gledališča, utesnena v manjše prilike, ne morejo privoščiti, na drugi strani pa je tudi zelo malo že navadnih, resnično dobrih komedij — kaj šele glasbenih! — se gledališka vodstva danes ta dan bolj in bolj vračajo h klasičnemu tipu operete, kakor ga predstavljajo avtorji Johann Strauss, Zeller, Suppe, Lehár. Seveda je za uspeh takih del glavna zahteva najboljša zasedba, ker le dobri pevci in igralci lahko pripomorejo njihovim dobrim stranem do prave veljave. To velja še dvakrat bolj trditi o Lehárjevih operetah, ki terjajo vsaj v obeh glavnih partijah najboljših, da — celo opernih moči. Tako so tudi na Dunaju in na drugih odrih velikih mest nastopali v njihovih delih najznamenitejši pevci — med njimi je nabolj znan Richard Tauber — po katerih zaslugi so mu njegove operete prinesle največji uspeh, kar ga je bil kdaj deležen kateri operni komponist.

Tudi »Grof Luksemburški«, ki je bil pred kakimi desetimi leti že na našem odru, ima vse odlike Lehárjeve operetne tvorbe: dovolj dober, vseh neokusnosti prost libreto in invencijozna, izredno melodijozna glasba, ki je prežeta z utripom krvi pravega glasbenika.

Zgodba sama o pevki pariške Opere, Angele Didier in o lahkomiselnem veseljaku pariške visoke družbe, grofu Luksemburškem, ni ne boljša, a tudi ne slabša od tisoč ostalih, navsezadnje drugo drugič v bistvu tako si podobnih operetnih dogajanj.

Iz izkušenj prejšnje sezone in z namenom, da tudi opereto na našem odru dvigne na višjo raven, kakor se je gibala zadnja leta, je naše operno vodstvo poskrbelo za res prvovrstno zasedbo, v kateri srečamo poleg Francla, Zupana, M. Sancina, Barbičeve, Poličeve in dr. prvič na operetnih deskah novoangažirano sopranistko Sonjo Ivančičevo, ki se bo po svoji prikupni pojavi in lepih glasovnih zmoglostih nedvomno uveljavila tudi v opereti. Kot operetnega režiserja imamo prav tako prvič priliko spoznati mladega Emila Freliha, ki je zastavil v uspeh predstave obilo truda in je poskrbel tudi za njen čim dostojnejši zunanji okvir, v kolikor je v naših razmerah to mogoče doseči.

Sonja Ivančičeva

naša nova koloraturka, je absolutno solopetja na visoki šoli ljubljanskega konservatorija, nato pa naštudirala v Italiji vse italijanske operne koloraturne partije. Lani je z najlepšim uspehom debutirala na našem odru v Donizettijevi »Luciji Lammermoorski«. Občinstvu je znana tudi s številnih koncertnih in radijskih nastopov.

Iz naših gledaliških anekdot

Drago Zupan je prišel do svoje najboljše vloge, tovarnarja Kotenine, v Šritofovi predelavi Benatzkega operete »Kri belem konjičku« na dokaj nenavaden način. Ko mu jo je Šritof zaupal v prvotni obliki, jo je odklonil, češ da mu ne leži. Nato mu jo je Šritof obrnil v ribniški dialekt, a Zupan jo je spet vrnil, češ da si bo prej jezik zlomil, kakor pa ujel melodijo ribniške govornice. A Šritof ni odjenjal, temveč ga je pregovoril, naj gre z njim v Ribnico, morda ga bo pri ondotnemu cvičku sveti duh toliko razsvetlil, da se bo ribniški »jazik« zasvetil nad njegovo glavo. Rečeno — storjeno. Zupan prisluškuje več dni povsod tam, kjer v Ribnici »Bog roko ven moli«, kako ljudje govore, in je res kmalu že dovolj dobro lomil po ribniško. Le pri besedi »komu« ni in ni mogel pogoditi prave barve. Tedaj mu nasvetuje ribniška korenina Matevž Šmalc: »V hlev pojdi in poslušaj, kako mukajo krave — komüü . . .!« In Zupan je z ribniškim govedom res toliko časa mukal, dokler se ni vrnil v Ljubljano kot najbolj pristni izmed vseh Ribničanov.

*

Modest Sancin bi moral v veseloigri Olge Scheinpflugove »Okencu«, prebrati iz časopisa stavek: »Ropar je vlomil v sobo-slikarjevo sobo in je slikarja ustrelil.« Pri neki predstavi pa mu je sam zlomek zmešal štreno, da je v naglici zmožničil tale nesmisel: »Soba je vdrla k roparju in slikar sobo je ustrelil.« Seveda se je sam zasmejal nad nastalo kolobocijo in je nato za odrom brž hitel razložiti nezgode režiserju prof. Šestu, misleč, da se bo z njim vred smejal. Režiser pa ga je — nahrulil.

*

Poglavje o »ajnzacu« je v vseh operah ena izmed najbolj sitnih zadev. Poješ, zatem imaš toliko in toliko taktov pavze, in če nato zamudiš pravi vstop, te dirigent za odrom prime, češ da »nikdar nobenega ajnzaca prav ne prineseš«. Pa tudi poglavje o oslih, namreč o tistih pravih, ki imajo tu in tam na odru važno vlogo, je

kaj žalostno. S takim pravim oslom je imel opravka tudi Betetto v »Don Kihotu«. Betetto — Sančo je kobalil s svojim sivcem za Kihotovo Rozinanto, a pri vsaki predstavi je imel z dolgoušcem kako nezgodo. Zakaj osel je osel in ne razume, da na odru ne gre kazati oslovske trmoglavosti. Nekoč se mu žival upre tik za kulisami in je nikakor ni bilo spraviti z njim na oder. Betetto prigovarja, osel nepremično stoji; Betetto vleče, osel se ne premakne; odrski delavci se upro obenj, osel ne gre naprej. Končno je le z veliko muko uspelo osla pregovoriti, da je odstopil od svojih oslovskih principov in prikopital s Sančom pred občinstvo. Seveda je Betetto medtem že zdavnaj zamudil svoj pravi vstop. Kdo bi se torej čudil, če je v svojem brezmejnem ogorčenju potem za odrom dregnul osleta med rebra: »Preklemani osel, ki si mi ajnzac požrl!«

*

Ko je kritik ob uprizoritvi Kalmanovih »Jesenskih manevrov« zapisal, da Peček ni pogodil značaja vojaka-žida, in da bi ga bil Jože Rus nedvomno bolje, je še isti dan dejal Rusu jedki Lipah: »Mi vsi drugi se iz dneva v dan potimo na odru zato, da nas recenzenti stalno trgajo, ti si pa deležen najboljše kritike, kadar — ne nastopiš!«

*

Nekdanji inspicijent Habič je bil od sile hudomušen človek. O njem kroži nešteto veselih domislic, s katerimi je zagodel marsikateremu gledališkemu članu. Nekoč si je privoščil samega papana Danila. V »Borisu Godunovu« je namreč Danilo nastopal v vlogi patrijarha, čigar najponosnejši rekvizit je bil velik križ, s katerim je delil na odru blagoslov. Seveda ni papa za odrom nosil križa s seboj, temveč ga je imel pripravljenega v garderobi na mizi, dokler ni prišel čas nastopa. Ko ga inspicijent pri neki predstavi pokliče, stopi papa po svoj križ, a glej zlomka! — zgrabi ga z eno, zgrabi z drugo roko — križ se drži mize! Habič ga je namreč skrivaj na vseh štirih koncih pribil. Papa vleče, kliče Habiču pol pekla na glavo, končno pa je le moral na oder brez križa in je podelil blagoslov — z roko.

Prihodnji operni spored

Kot naslednja premiera bo prišla na vrsto na novo naštudirana Janačkova opera »Jenufa« pod N. Štritofovim glasbenim vodstvom in v režiji šef-režiserja C. Debeveca. V glavnih partijah bodo nastopili: Heybalova, Karlovčeva k. g., Španova, Ivančičeva, Polajnarjeva, Poličeva, Stritarjeva ter Gostič k. g., Marčec (Sladoljev), Janko in Lupša.

Ena izmed najuspešnejših uprizoritev prejšnje sezone, »Mozartova »Figarova svatba«, se bo ponovila v isti glavni zasedbi, le partijo grofice bo pela Heybalova, dočim bo kot Kerubin nastopila Ksenija Kušejeva.

Delo v operni sezoni 1939-40

Operna sezona 1939-40 se je začela dne 30. septembra 1939 s predstavo Goldmarkove opere »Sabska kraljica«. V predsezoni, to je v prvi polovici meseca septembra, za časa velesejmske razstave, je uprizorila Opera 5 predstav.

V teku sezone 1939-40 je uprizorila Opera 33 predstav; od teh 23 opernih, 7 operetnih in 2 plesna večera.

Opernih premier je bilo 3, repriz 7 in 13 ponovitev iz minule sezone. — Opereta je imela 3 premiere in 4 reprize. — Balet je imel 1 premiero in 1 ponovitev iz prejšnje sezone. — Operni ansambel je dal torej tekom sezone 7 premier in 7 repriz ter 18 ponovitev.

Pri izvajanju umetniškega programa so sodelovali *dirigenti*: Neffat Anton, Štritof Niko, dr. Švara Danilo, Žebre Demeter; *vodja zбора*: Simoniti Rado; *režiserji*: Debevec Ciril (šef-režiser), Zupan Drago, Frelih Emil; *scenograf*: ing. arh. Franz Ernest; *solisti*: Banovec Svetozar, Marčec Štefan, Peček Bojan, Polič Štefanija, Ribič Ivanka, Kogej-Štagljar Mila, Zupan Drago, Anžlovar Ivo, Dolničar Mirko, Heybal Valerija, Janko Vekoslav, Lupša Friderik, Marušič Anton (od 16. III. do 16. V. 1940), Barbič Elizabeta, Bašič Mira, Orel Anton, Rakovec Ladislav, Sancin Belizar, Vidali Ksenija, Špan Nuša.

Pregled repertoarja v sezoni 1939-40

Opera:

Štev.	Avtor glasbe in slovenskega besedila	Naslov dela	Dan predstave		Dirigent-režiser	Štev. predstav	Obisk
			prem.	nova repriza ponovljen			
1	Gotovac-Petelinova	Ero z onega sveta		5. IX.	Švara-Golovin	6	2598
2	Verdi-Štritof	Traviata		8. IX.	Štritof-Kreft	8	4965
3	Verdi-Perhavec	Trubadur		9. IX.	Švara-Polič	5	2372
4	Goldmark-Štritof	Sabska kraljica	30. IX.		Štritof-Debevec	8	3533
5	Puccini-Štritof	Madame Butterfly		1. X.	Štritof-Štritof	7	3149
6	Massenet-Štritof	Manon		3. X.	Štritof-Debevec	1	420
7	Musorgski-Golar	Boris Godunov		2. XI.	Švara-Primožič	5	1650
8	Smetana-Funtek	Prodana nevesta		8. X.	Neffat-Šest	3	1133
9	Massenet-Marolt	Glumač Matere božje		14. X.	Neffat-Debevec	9	2647
10	Smetana-Hreščakova	Poljub		21. X.	Štritof-Zupan	2	775
11	Mozart-Sorli	Figarova svatba		9. XI.	Švara-Debevec	7	3132
12	Massenet-Pugelj	Werther		24. XI.	Neffat-Debevec	7	2247
13	Foerster-Pesjakova	Gorenski slavček		30. XI.	Neffat-Zupan	12	4831
14	D'Alibert- (?)	Nižava		21. XII.	Švara-Freljh	10	2742
15	Dvořak-Štritof	Rusalka		27. I.	Štritof-Debevec	9	3561
16	Čajkovski-Pugelj	Jolanta		21. II.	Neffat-Zupan	5	1494

17	Puccini-Petelinova	Tosca			2. III.	Švara-Šest	5	1931	
18	Leoncavallo- (?)	Glumači			9. III.	Švara-Šest	3	664	
19	Cilea-Samec	Adriana Lecouvreur	16. III.			Neffat-Debevec	8	2785	
20	Donizetti-Sorli	Lucija Lammermoorska		11 IV.		Neffat-Frelih	8	3252	
21	Švara-Švara	Kleopatira	11. V.		25. V.	Švara-Debevec	6	2102	
22	Čajkovski-Štritof	Evgenij Onjegin				Štritof-Debevec	5	1653	
23	Bizet-Župantčič, Štritof	Carmen		21. VI.		Švara-Debevec	5	2373	
								144	56009
O p e r e t a :									
1	Jiránek-Gorinšek	Vse za šalo			3. IX.	Žebre-Gorinšek	1	141	
2	Lehár-Štritof- Samec	Kjer škripanček žvrgoli ...	11. X.			Žebre-Zupan	7	2707	
3	Benatzky-Štritof	Pri belem konjičku			29. X.	Sušteršič-Golovin	16	8621	
4	Beneš-P. Debevec	Sveti Anton			26. XI.	Neffat-Balatkova	4	1826	
5	Štritof-Štritof	Lumpacij vagabund	1 II.			Štritof-Zupan	16	8612	
6	Dusik-Štritof	Modra roža	27. IV.			Simoniti-Zupan	8	2553	
7	Lehár-Rob	Frasquita			30. XII.	Štritof-Golovin	14	8362	
								66	32822
B a l e t :									
1	Slovenski skladatelji	Plesni večer			7. IX.	Žebre-Golovin	1	98	
2	Čajkovski	Hrestač	21. II.			Neffat-Golovin	8	2158	
								9	2256
								219	91087

Poleg rednih članov ansambla so v teku sezone stalno nastopali in gostovali še v večjih in manjših partijah: Julij Betetto (38 krat), Josip Gostič (32), Zlata Gjungenac (26), Boris Popov (13), Vanja Leventova (7), Jelka Igljučeva (7), Sonja Ivančičeva (6), Josip Križaj (5), Elza Karlovec (3), Vera Majdičeva (3), Anton Marušič (3), Anton Drmota (2), Tea Laboševa (2), Nada Tončič (1), Nikola Cvejič (1), Stojan Kolarov (1), A. Manoševsky (1), Karla Šlehanova (1), Milica Polajnarjeva (30) in Dragica Sokova (8).

Ob koncu sezone je gostovala Opera tudi dvakrat v Celju.

Za vse predstave ljubljanske Opere z gostovanjema v Celju zabeležujemo obisk: operne predstave je posetilo skupno 56.009 oseb (v prejšnji sezoni 46,319), operetne 32.822 oseb (31.944), baletne pa 2.256 oseb (1.720), skupno torej 91.087 prodanih vstopnic (79.983); v tem številu niso vračunane recenzentske in druge brezplačne vstopnice. Povprečno pride na eno operno predstavo 389 oseb (354), na operetno 497 (380) in na balet 251 oseb (420).

Predstav za abonente je bilo 90, izven pa 121.

Poleg rednih gledaliških predstav so bile v Operi še sledeče izredne prireditve: dne 16. oktobra in 13. novembra baletni večer M. Kürbosa, 3. novembra M. Kogojeva akademija, 16. februarja in 28. februarja nastop Pije in Pina Mlakarja v Lhotkovi pesnitvi »Lok«, 3. maja plesni večer N. Kirsanove in A. Žukovskega, 26. maja proslava 40 letnice J. Daneša v Gogoljevem »Revizorju«, 10. junija plesna produkcija šole M. Vidmarjeve, 22. junija in 23. junija pevska tekma.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Župančič. Urednik: Smiljan Samec. Za upravo: Ivan Jerman. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

Cenjena občinstva vljudno prosimo

da zaseda svoja mesta

pravočasno

pred predstavo. Točnost

začetka je odvisna od

točnosti občinstva

